

Kanttelingen van *Samen Sterk in Nieuw-West* bij 'Conceptversie' d.d. 27 augustus 2013 van Evaluatie burgerparticipatie stadsdeel Nieuw-West

Amsterdam, 22 oktober 2013

---

1. Het stuk is geen concept, maar een aanzet. Belangrijke delen ontbreken. Het stuk is gedateerd op 27 augustus 2013 en op die dag toegestuurd aan *Samen Sterk in Nieuw-West* (SSNW). Het hoort als apart stuk bij deze kanttekeningen.
2. Bewoners moeten dienen om hoofdstuk 4 te vullen (*'Kijk van actieve bewoners op burgerparticipatie in Nieuw-West'*). Wie? Waarom? Kunnen bewoners die in hoofdstuk 4 door het stadsdeelkantoor zijn binnengehaald zich distantiëren van het rapport? Dienen zij om goede sier mee te maken? De inhoud van hoofdstuk 4 ontbreekt geheel.
3. Bestudering van de 'conceptversie' is in feite werk voor ambtenaren van hetzelfde niveau als de schrijver van het rapport. Het kost ook bewoners enkele uren. Hun werk wordt niet betaald. Ander (vrijwilligers)werk wordt er door verdrongen. Heeft het stadsdeel een tekort aan ambtenaren? Bewoners moeten niet gebruikt worden als personeel van een onbezoldigde dependance van het stadsdeelkantoor. Zij hebben al uren gestoken in de Kadernota. Moet dit nu weer bij het evaluatierapport? Bewoners mogen dan een hoger niveau verwachten. Het niveau voldoet niet. Lees verder.
4. De doelstelling van het rapport staat schuin geschreven in paragraaf 1.3: *In hoeverre is het haalbaar gebleken de richtlijnen van de nota aan te houden en de doelen die deze stelt te bereiken?* Deze doelstelling van het rapport (dus niet van de Kadernota) wordt manifest niet gehaald, zo blijkt. Onderaan paragraaf 2.1 staat:
"Op basis van het onderzoek is het niet mogelijk om bovenstaande punten voor alle burgerparticipatietrajecten te behandelen. Aan de punten 4., 5., 6. en 9. zal alleen aandacht worden besteed in paragraaf 3.2 waarin op vijf trajecten dieper wordt ingegaan."
Het interne stadsdeelkantooronderzoek schiet dus te kort voor de doelstelling.
5. Vervolgens begint paragraaf 2.2 met:
"Onder invloed van de manier waarop het onderzoek is aangepakt zal de nadruk in de evaluatie liggen op de manier waarop burgerparticipatie binnen de stadsdeelorganisatie wordt georganiseerd."
Exit dus voor de doelstelling van paragraaf 1.3.
6. Vervolgens worden bij alle trajecten op de afgezonderde vijf na slechts vijf van de negen richtlijnen van de Kadernota getoetst (namelijk de richtlijnen 1, 2, 3, 7 en 8). Bij deze

trajecten wordt niets gezegd over (het bereiken van) de doelen van de Kadernota. Waarom worden de andere vier richtlijnen en alle doelen niet meegenomen?

7. Vervolgens worden de vijf afgezonderde trajecten completer beoordeeld. Toch laat men vier van de vijf doelen van paragraaf 1.3 buiten beschouwing (alleen het tweede doel – zie het tweede streepje aldaar – wordt meegenomen). Nieuwe evaluatiepunten worden als punt 8. en punt 9. toegevoegd: '8. Waren de participanten representatief? Waren er verschillende doelgroepen vertegenwoordigd?' en '9. Zijn er dingen die achteraf beter anders aangepakt hadden kunnen worden?'
8. Natuurlijk is met name het nieuwe evaluatiepunt 9 interessant: 'Zijn er dingen die achteraf beter anders aangepakt hadden kunnen worden?' Waarom komt dit punt (als onderdeel van een completere behandeling) alleen bij de vijf afgezonderde trajecten aan de orde en niet bij alle trajecten?
9. Paragraaf 3.1 beoogt een overzicht te geven van burgerparticipatietrajecten 2012-2013. Geen enkel traject wordt al genoemd in de lege tabel. Informatie waar het om gaat ontbreekt dus geheel. Het rapport is eerder een aanzet dan een concept.
10. Het rapport schrijft toe naar zijn 'pièce de résistance', paragraaf 3.2. Daarin worden de vijf afgezonderde trajecten nader bekeken. Deze vijf trajecten zijn geselecteerd op basis van het uiteenlopen van hun scores op minstens zes criteria, die in de eerste alinea van paragraaf 3.2 achter elkaar worden opgesomd (zie hieronder in kanttekening 12). Vijf trajecten zijn echter veel te weinig om het uiteenlopen van scores op deze minstens zes criteria te bestrijken. Dit wordt aangetoond in de technische alinea's die hieronder in kleinere letter inspringen. Men kan deze technische alinea's overslaan, als men durft aan te nemen dat op dit punt inderdaad sprake is van een tekortkoming in het rapport.

Op een criterium is een zeker aantal scores mogelijk. Een criterium is geen criterium, als het geen onderscheid maakt tussen minstens twee mogelijkheden. Een echt criterium houdt dus minstens twee scores voor mogelijk. Per criterium zijn dus minstens twee trajecten nodig om zijn scores te bestrijken. Een criterium met precies twee mogelijke scores heet een bipolair criterium. Een bipolair criterium is een criterium waarbij als scores alleen 't(reffer)' (of 'ja') en 'm(isser)' (of 'nee') mogelijk zijn.

Ga er voor het gemak van uit dat het in het rapport gaat om slechts zes bipolaire criteria. Bij zes bipolaire criteria zijn $2^6 = 64$ score-combinaties mogelijk, bijvoorbeeld tttttt, mmmmmm, tmtmtm, mtmtmt, en nog 60 andere scores. Vijf trajecten leveren maximaal maar vijf van zulke score-combinaties op en zijn daarmee niet voldoende om de variëteit van score-combinaties binnen een stelsel van zes bipolaire criteria te bestrijken. Hiervoor zijn nog minstens $64 - 5 = 59$ andere participatietrajecten nodig die elkaar wat betreft score-combinaties niet overlappen en die ook de score-combinaties van de gepresenteerde vijf projecten niet overlappen. Het rapport is dus voor het door zichzelf gestelde doel verplicht nog minstens 59 andere trajecten te presenteren.

Bij de meeste, zo niet alle, van de zes door het rapport opgesomde criteria zijn meer scores mogelijk dan de twee uitersten van een bipolair criterium. Het gaat in feite om zeven criteria, waarvan er zeker zes niet-bipolair zijn. Deze zes niet-bipolaire criteria hebben elk minstens drie score-mogelijkheden. In combinatie met elkaar leveren ze $3^6 = 729$ score-combinaties op. In feite zijn de door het rapport gehanteerde criteria zodanig dat er veel meer dan 729 score-combinaties mogelijk zijn.

Vijf trajecten leveren maximaal maar vijf verschillende score-combinaties op en zijn daarmee bij lange na niet voldoende om de variëteit van score-combinaties binnen een stelsel van minstens zes niet-bipolaire criteria te bestrijken. Het rapport is dus voor het door zichzelf gestelde doel verplicht veel meer andere trajecten te presenteren. Het rapport laat het echter bij vijf trajecten, (veel) minder dan 1% van het aantal dat eigenlijk gepresenteerd zou moeten worden.

Het gaat om een bekende en te vrezen fout, die men ook tegenkomt in statistisch onderzoek: met beperkt materiaal wordt een overmaat aan hypothesen onderzocht. De presentatie van het gekozen vijftal kan gebaseerd zijn op slordige, tekortschietende willekeur bij de keuze van in paragraaf 3.2 te presenteren trajecten, maar ook op selectie volgens een verborgen criterium. Ook kan sprake zijn van een gebrek aan voldoende trajecten van burgerparticipatie en/of van een gebrek aan het voldoende uiteenlopen van hun score-combinaties. Zodra een van deze vier mogelijkheden realiteit is, wordt het rapport onbetrouwbaar, omdat het dan geen verslag doet van een relevant feit. Het is daarmee incompleet.

Ook en zelfs in het 'pièce de résistance' faalt het rapport dus. Als er niet meer aan de hand is, zijn er in ieder geval veel te weinig voorbeelden voor het doel dat het rapport zelf in paragraaf 3.2 stelt.

11. In de voorafgaande kanttekening blijft in het midden dat 'voorbeeldmateriaal' anecdotisch materiaal is en geen bewijsmateriaal. In deze kanttekening blijft het niet in het midden: als men anecdotes gebruikt, kan men zeggen wat men wil. Een stadsdeelrapport moet hierboven staan, tenzij het precies de bedoeling is slechts te zeggen wat men wil zeggen en te verzwijgen wat men wil verzwijgen.
12. De voor de vijf afgezonderde trajecten gekozen criteria voor variëteit op scores zijn: 1) manier waarop burgers betrokken worden, 2) bereik van het traject, 3) onderwerp, 4) ingrijpen in de levenssfeer van burgers, 5) participatieniveau en participatievorm, 6) succes. Op grond waarvan zijn deze criteria gekozen?
13. Het 'pièce de résistance' en het rapport falen des te meer, daar het afgezonderde vijftal participatietrajecten niet mag worden gezien als een goede selectie op grond van andere criteria, zoals de volgende drie. Men zou mogen verwachten dat de afgezonderde trajecten 1) onafhankelijk van elkaar zijn, 2) allemaal trajecten van het stadsdeel zijn en 3) überhaupt een traject zijn. Traject 1 (Sloterplasconferentie) verklaart zich niet onafhankelijk van traject 3 (Toekomstvisie). Traject 2 (Stedelijke vernieuwing Nieuwenhuysen Struikbuurt) is niet van het stadsdeel, maar van woningbouwcorporatie *de Alliantie*. Traject 5 (Westmallepad) is überhaupt geen traject, althans niet in het kader van de Kadernota en de evaluatie daarvan, zoals deze 'conceptversie' van het rapport

zelf aangeeft. Voor het rapport blijven dus de niet van elkaar onafhankelijke trajecten 1 en 3 over en traject 4 (Uitvoeringsplan speelplaatsen 2012-2014).

14. Het lijkt duidelijk dat het rapport slechts trajecten selecteert die men graag wil presenteren. Het faalt als (redelijk) objectief rapport. Dit wordt des te duidelijker door kennisname van andere trajecten, waarnaar SSNW verwijst in andere stukken (van Martijn Rutte respectievelijk Arnold Paalvast).
15. De gedachte achter deze aanzet tot evaluatie van de Kadernota kan ook ter discussie worden gesteld, waarbij eveneens de gedachte van de Kadernota zelf in het geding komt. Immers, in de trajecten 2 en 5 van het afgezonderde vijftal participatietrajecten is expliciet sprake van 'draagvlak creëren' als een doelstelling van de onderhavige burgerparticipatie. Kortom, het gaat dan expliciet om partij maken. Als partij maken een doel kan zijn van als exemplarisch gepresenteerde burgerparticipatietrajecten, mag en kan dan ook een doel van trajecten ter participatie van burgers zijn het maken van een tegenpartij? Of staan burgers daartoe slechts andere middelen open?
16. De Kadernota en deze aanzet tot evaluatie ervan geven geen aanleiding te denken dat het gaat om in principe neutrale participatie. De tijd van burgers om zich met stadsdeelperikelen als het onderhavige 'conceptrapport' bezig te houden is dan snel op.
17. Paragraaf 1.4 gaat over het evaluatieonderzoek zelf. Slechts de vijf afgezonderde trajecten zijn besproken met collega's binnen de stadsdeelorganisatie. De overige trajecten zijn via schriftelijke informatie beoordeeld. Men heeft zich gericht op wat er aan burgerparticipatie heeft plaatsgevonden. Er staat niets over een inventarisatie van trajecten waarbij burgerparticipatie niet heeft plaatsgevonden, terwijl die wel had moeten plaatsvinden. Dit zou een wezenlijk onderdeel van elke evaluatie moeten zijn.
18. Conclusie: (deze aanzet tot evaluatie van) de Kadernota faalt (volledig).
19. Het gaat hierboven over burgerparticipatie in een overheidsdemocratie. Hoe zou het gaan met overheidsparticipatie in een burgerdemocratie?

Wout Heukelom